

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

60. An, & qualiter vacet beneficium per captivitatem, maximè diuturnam, & apud infideles, vel incarcerationem perpetuam, quæ referri posse videntur ad mortem civilem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

3. Secundò : videtur sufficere probatio semiplena per famam. Lott. n. 31. dicens, sic videri supponere dictam Gregor. decis. Et sic videri voluisse Rotam decis. 1119. n. 1. l. 3. p. 3. divers. Idque, dum ipse ingressus religionem non contradicit; jam enim agitur de nullius, vel certè modico ejus præjudicio; cum quandocunque declarata nullâ professione, repetiturus sit suum beneficium. Lott. n. 32.

4. Tertio: tamen si æquè obliget professio tacita ac expressa; quia tamen longè fortior (intelligit ad generandam certitudinem) reputeretur professio verbalis, & expressa propter formalem votorum emissionem; utpote quæ non admittit exceptionem vis & metus (etiam si præcesserit protestatio, nisi cum hac qualitate, quod metus talis sit, qui cadat in virum constantem) & debilior professio tacita, etiam quæ fit ex delatione habitus, utpote quæ non effertur ultra vim probationis præsumptæ; & hinc admittit exceptionem præexistentis metus cujusvis, de quo protestatum, ut Innoc. Abb. in c. 1. de his, quæ sunt metus causæ: hinc, inquam, perpendenda diligenter sunt per impetrantes ex hac vacatione, quæ dicta sunt supra de professione tacita, Lott. n. 48. præter quæ & illud est, quod ait Lott. n. 45. citato pro hoc Gemin. in c. non solam. nu. 6. de regular. in 6. & Abb. in clem. Clerici. n. 3. licet multa sint signa, ex quibus colligitur animus profitendi, nihilominus nullum ex his attendi, si extra Conventum fiat.

Quæstio 59. An, & qualiter vacet beneficium per militiam secularem?

1. Respondeo primò: vacat ipso jure per hoc, quod quis ingreditur militiam, seu fit miles secularis. Paris. de resig. l. 1. q. 1. n. 22. Lott. l. 3. q. 26. n. 84. Gonz. gl. 14. nu. 36. & gl. 15. nu. 54. qui omnes tres citant gl. in c. ult. de Cleric. non resid. v. redierint. Gigas. de pensio. q. 55. n. 2. Julius Clar. in pr. crimin. s. fin. q. 73. &c. Item Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 12. in fine. Tond. p. 2. c. 5. s. 5. nu. 19. & plenius p. 2. c. 74. n. 12. Barb. l. 3. juris Eccl. c. 14. n. 41. qui AA. omnes dant eandem rationem, quæ est in contrahente matrimonium; nempe quod talis assumendo statum illum militiæ secularis incompatibilem cum beneficio, hoc ipso censeatur habere beneficium pro derelicto, & illi tacitè renunciare. quod usque adeo verum est, ut si ex integro redeat ad clericatum, non recuperet beneficium, quamvis illud nondum alteri esset collatum; quia jam per militiam fuit inducta vacatio, quæ sine nova collatione non extinguitur. Barb. loc. cit. & Ricciull. de jure personar. l. 7. c. 5. n. 17.

2. Respondeo secundò: idem procedere in beneficiato in sacris constituto; uti id inferitur ex dictis de tali contrahente matrimonium ob eandem rationem; quamvis contrarium tradat Barb. loc. cit. n. 32. ex Ricciull. ubi ante nu. 31. ubi is post multos, quos refert, resolvit, in clerico in sacris constituto non censi per hoc ipso jure inductam vacationem beneficiorum; sed magis venire inducendam per sententiam.

3. Respondeo tamen tertio: contra eundem Ricciull. in quantum apud Barb. loc. cit. nu. 19. & 20. dicit, quod etiam si talis beneficiatus, postquam fuerit in matriculam militum in scriptus poeniteat, & paucis post diebus, antequàm seiva exerceat, deposito cingulo militari iterum vestes clericales reassumat, adhuc tamen dicatur recessisse à statu or-

dinis, hoc est, clericali, ita ut nova clericalis habitus reassumptio ad recuperanda beneficia, quæ ante militiam obtinebat, & per eam ipso jure vacarent, ipsi non sufficiat: limitandam videri responsionem primam; nempe quod beneficiatus per hoc præcisè non fit privatus ipso jure beneficiis, aut illis tacitè renunciâsse censeatur, quod se militiæ seculari adscribi fecit, nisi insuper militiam sequatur, & arma militaria exerceat; ac proinde, dum Gl. in c. sui. de cleric. non resid. dicit, quod ex quo quis factus est miles, censeatur habere Ecclesiam pro derelicto, & quod Episcopus statim ejus beneficium conferre possit, id intelligendum cum effectu; nempe quando exercet in effectu militiam, ita ut sola descriptio non sufficiat ad privationem ipso jure. Tond. cit. c. 74. n. 13. & 15. citans pro hac limitatione Rebuff. in tr. de nominat. q. fin. nu. 18. &c. eamque confirmans ex eo, quod militia clericis solo jure positivo Ecclesiastico interdicta; quæ tamen confirmatio non est solida; cum plura prohibeantur clerico solo jure positivo Ecclesiastico, sub pœna tamen privationis ipso actu. Eandem limitationem tradit Azor. loc. cit. dum ait: si beneficiarius miles factus, ad bellum progressus, in eo dimicat, hoc ipso beneficium pro derelicto habere intelligitur, & Ordinarius potest illud alteri conferre. Idem tradere videtur Lott. loc. cit. n. 90. ubi ait, hæc quodam hanc pœnam amissionis beneficii ipso jure non ita de plano procedere intelligerem, saltem ubi ad seiva non est devenit, nisi tamen vel ipsa solius habitus clericalis abjectio hanc pœnam hodie inferret ex constituto. Sixti v. sub dato 5. idus Januarii. 1588. quæ in Bullario novo est 97. verùm de hoc postremo inferius, vide tantisper de hoc Lott. cit. n. 90.

Quæstio 60. An, & qualiter vacet beneficium per captivitatem, maxime diuturnam, & apud infideles, vel incarcerationem perpetuam, quæ referri posse videntur ad mortem civilem?

1. Respondeo ad primum negativè: C. Luca. de benef. d. 16. à n. 11. neque enim Christiani, dum ab infidelibus, aut hæreticis in odium fidei capiuntur, eorum servi efficiuntur, aut jura sua civilia vel Ecclesiastica amittere censendum esse. Laym. ad c. si Episcopus. de suppl. negli. Pralat. in 6. dum autem cit. c. si Episcopus. dicitur, quod Episcopo in captivitatem redacto Ecclesia vacare censeatur, & jurisdictio ad Capitulum devolvatur, non declaratur, Ecclesiam per Episcopi captivitatem verè viduatam; quia sit ita esset, disponeretur utique, eam de novo pastore, seu sponso providendam esse; jam verò in cit. c. solum adhibetur remedium provisionale, quod non solum intrat ob impedimentum resultans à captivitate, sed etiam ex quocunque alio (puta amentia vel profectio) Episcopi in partes remotas, non constituto vicario, ut Laym. loc. cit.) ob quod Capitulum suscipit Ecclesiæ administrationem, donec à Sede Apostolica aliud ordinetur. C. Luca. loc. cit. n. 11. licet autem tunc perinde censi debet, ac si sedes vacaret, Laym. loc. cit. & in casu hujus impedimenti adhiberi videatur & soleat terminus viduitatis; id tamen fit per quandam improprium loquendi modum; quemadmodum, etsi mulier habens virum captivum, vel etiam deportatum, aut ad triemes damnatum, aut capitaliter bannitum, reputatur vidua,

dua, & gaudet privilegijs de jure viduæ competentibus, ut Ridolphin. in pr. p. 3. c. 4. nu. 19. & seq. non tamen sequitur, matrimonium esse solum, illamque verè viduam esse; ita ferè C. Luca, loc. cit. unde jam etiam infert idem Card. n. 13. juncto n. 3. quòd si beneficiatus moriatur in captivitate, vacant beneficia ejus per mortem naturalem, debeátque attendi tempus mortis hujus naturalis, non verò civilis, nempe captivitatis, non attentò hac in parte, seu in materia Canonica beneficiaria jure civili (ut communiter scribentes in l. ex omnibus. & l. seq. ff. de captivis & postliminiò reversis.) disponente, quòd moriens in captivitate ex fictione legis Cornelia fingatur mortuus ipsa præambula captivitatis horà, ad quam mors naturalis, licet ex longo intervallo secuta, retrahatur, dum versatur in materia spirituali & Canonica, in qua habemus sacros Canones, Apostolicas constitutiones, ac regulas particulares, cum quibus, & non

cum jure civili procedi debet, potissimum cum jus Canonicum non facillè admittat istiusmodi fictiones continentes mendacium, etsi non peccaminosum.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè, conficitur ex eo, quod tradunt Tond. p. 1. c. 27. n. 25. & Lott. l. 3. q. 33. n. 53. si enim clericus legitime condemnatus ad perpetuos carceres (quæ pœna æquiparatur pœnæ damnationis ad metallum) non propterea privatus est beneficiis, dum aliud nihil dictum in sententia, ut isti AA. & de quo nos infra. Neque delictum, ob quod damnatus, inducit ipso jure hanc privationem, multò minus censetur ipso jure privatus, dum injustè detinetur perpetuo carceres; & de eo idem ferè dicendum videtur, quod antè dictum de captivo, quòd quasi, non verò verè vacet ejus prælatura vel beneficium, ut ab alio impetrari possit.

CAPUT SECUNDUM.

DE VACATIONE PER ASSECVTIONEM AL- TERIVS BENEFICII.

PARAGRAPHVS I.

De incompatibilitate benefici-
ciorum ob unius sufficientiam
ad sustentationem, & hinc ortà
vacatione beneficiorum
præhabitorum.

Quæstio 61. Per modum prænotandi, quid,
& quotuplex beneficiorum incompatibilitas?

1. **R**espondeo ad primum: beneficia ea dici incompatibilia, quæ in eadem personâ concipiari, seu ab uno simul haberi non possunt.

2. Respondeo ad secundum: beneficiorum alia sunt jure compatiblea; quæ neque jure communi, neque statuto aut consuetudine simul ab uno haberi prohibentur; eò quòd in iis deficiat cura animarum, residentia, existentia sub eodem tecto, ratio dignitatis, personatus; ob quas qualitates, seu circumstantias in alijs beneficiis repertas ea simul haberi verantur à jure communi, statuto vel consuetudine, ac propterea jure (intellige positivo humano, & præscindendo veluti à jure naturæ & divino) dicuntur compatiblea. Azor. p. 2. l. 6. q. 1. Porro incompatiblea alia sunt & dicuntur incompatiblea simpliciter, seu primi generis; quorum nimirum unum ipso jure excludit alterum, SS. Canonibus sic statutibus: alia incompatiblea secundum quid, seu secundi generis: quæ etsi licitè simul haberi nequeant, non tamen ita pugnant inter se, ut præhabi-

tum vacet ipso jure, obtento alio; sed solum altero eorum privari quis possit per Superiorem. Pirh. ad tit. de prob. n. 124. Less. de just. l. 3. c. 34. n. 140.

Quæstio 62. An, & qualiter jure natura vetita pluralitas beneficiorum, seu unum eundemque habere plura simul beneficia, præscindendo an simplicia, nec ne; an existentia in eadem, vel diversa Ecclesia; an conformia, an difformia; an residentiam requirant, necne; an eorum unum sufficiens vel insufficiens ad honestam clerici sustentationem?

1. **R**espondeo primò: id ipsum esse suo modo contra jus naturæ. D. Thom. quod l. 9. a. 15. Thom. Hurtado. de residentia. tom. 1. l. 6. resol. 6. n. 1. citans pro hoc Cajet. in sum. v. beneficium. n. 5. Hofst. Anchar. Sylv. Armill. Tabien. Tho. Sanch. &c. dicens, in hoc D. Thomæ adharere Theologos ferè omnes: quia solitariè consideratum (hoc est præscindendo à circumstantiis & justis causis) inordinationem quandam involvit; dum vel sic minuitur cultus divinus; unus enim habens duo beneficia non recitat bis horas Canonicas, Ecclesia suis destituit ministris &c. Less. loc. cit. n. 124.

2. Respondeo secundò: quamvis igitur non sit ita indifferens, ut est bibere, ambulare &c. sed speciem mali præferat, & dictam inordinationem aliquam involvat. Pirh. de prob. n. 124. non est tamen ita intrinsecè malum (ut est fornicatio, adulterium, mendacium, quæ nullo unquam casu fieri licitè possunt, ideòque nec dispensatio in iis locum habet) quin concurrentibus circumstantiis aliquibus ita coonestari valeat, ut licitum evadat. Pirh. Less. Hurt. LL. cit. juxta eandem D. Thomæ doctrinam, ac proinde iis circumstantiis positis, jus illud naturale relaxari possit ab homine; sive